

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ ПІСКОВОЮ АНІМАЦІЄЮ З ДОШКІЛЬНИКАМИ

Чекстере Оксана Юрїївна

кандидат психологічних наук, провідний науковий співробітник

Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

м.Київ

Старший дошкільний вік - це період найбільш інтенсивного розвитку та збагачення різних видів творчої діяльності, яка вирізняється більшим ступенем стійкості естетичних почуттів, усвідомленості, уявлень, оцінок, переконань. Дитина на цьому етапі продовжує активне засвоєння сенсорного досвіду, вдосконалення вмінь з оволодіння різними засобами виразності та використання вже знайомих матеріалів у створенні та реалізації власних задумів. У цьому віці продовжується освоєння різних форм символізації, що дозволяє дитині висловлювати свою суб'єктивну позицію стосовно навколишньої дійсності, вирішувати багато творчих завдань.

Маючи певний досвід, 5-6-річна дитина повніше відображає предмети та явища навколишньої дійсності, активно виражає емоційне ставлення до них. Створені дітьми цього віку образи характеризуються наївністю та щирістю естетичних почуттів, яскравістю барв. У старшому дошкільному віці формуються найпростіші узагальнені способи побудови образу: поєднання різних технік виконання роботи, навички просторового розміщення елементів, інтеграція різних видів мистецтв тощо. При цьому безпосередньому процесу створення робіт передує етап задуму. Дитина спочатку уявляє, обдумує спосіб виконання, а потім уже творить.

У віці 5-6 років дитина вже володіє певними уявленнями і способами дій, які сприяють формуванню її практичної вмілості, художньої сприйнятливості, естетичного ставлення до навколишньої дійсності, розвитку креативних здібностей.

Розвиток творчості є однією з провідних характеристик активності старшого дошкільника, яка є складним особистісним утворенням, в основі якого лежать естетично-емоційне сприймання, художні вміння, навички, уявлення,

здібності загального та специфічного характеру, тощо. Креативні здібності 5-6-річної дитини відображаються у здатності до відтворення своїх почуттів, думок, переконань, настроїв; у відкритті нових способів реалізації поставлених завдань та власних задумів; в експериментуванні із застосуванням різних технік та матеріалів. Завдяки цьому вона втілює в життя свої фантазії, задовольняє власні потреби та інтереси, накопичує інформацію про навколишній світ і стверджує свою індивідуальність.

Як бачимо, світ мистецтва відкриває для дитини дошкільного віку неосяжні можливості для прояву власного «Я», чим допомагає усвідомити себе неповторною особистістю з індивідуальними естетичними смаками та вподобаннями.

Останнім часом дуже популярною стала програма «Піскова анімація в ЗДО», яку активно впроваджують у роботу з дітьми заклади дошкільної освіти. Під керівництвом педагога дошкільники швидко навчаються створювати у світловій пісочниці оригінальні картини, що є вагомим розвивальним чинником для художньо-естетичного сприймання. Техніка малювання піском сприяє розвитку просторових уявлень та образно-логічного мислення, поліпшує координацію і пластичність рухів. Крім того, малюючи піском, діти завжди отримують позитивні емоції, відчувають гармонію і задоволення від творчості.

Але, при організації занять пісковою анімацією з дошкільниками виникають певні складнощі.

Робота з піском вимагає посидючості та уваги. Дошкільнику складно контролювати свої рухи, тому дуже часто пісок виявляється на підлозі. Уникнути цього не вийде, потрібно просто регулярно нагадувати дітям, що пісок може втекти і за ним потрібно стежити. Як правило, пісок виявляється просипаним у дітей, які малюють дуже близько до краю столу. Тому, якщо діти сидять за столами, важливо організувати правильну посадку дітей таким чином, щоб дитина могла вільно діставати рукою до середини столу, підібрати стілець, що відповідає не тільки зростанню дитини, а й висоті світлового столу або світлового короба, поставленого на стіл. Працюючи за високими столами стоячи, зазвичай, таких проблем в дітей віком немає.

Крім неправильної посадки дитини, причиною прокидання піску можуть бути сварки між дітьми. Щоб цього не відбувалося, потрібно постаратися не садити більше двох осіб за один стіл і не давати їм надто багато піску. Для однієї дитини цілком вистачить 100-150 г піску - це (2-3 жмені дорослого двома руками).

Наступною складністю, що виникає при організації занять з дошкільниками, є слабе бажання застосовувати показані прийоми малювання піском. Як правило, діти уважно дивляться показ педагогом етапів виконання малюнка, але під час самостійної роботи продовжують використовувати примітивні засоби: проводять пальцями по склу, сиплють з кулачка тощо. Вирішенням цієї проблеми може бути лише постійна демонстрація успішного досвіду дітей, які застосували показаний педагогом прийом, а також цікава тема заняття, що приваблює дітей та дає простір для їхньої фантазії.

Слід пам'ятати, що вимкнене в кабінеті світло і світловий стіл, що горить, мають дуже сильний вплив на дитину, її емоції. Приходячи на заняття, дошкільник починає чекати, коли ж увімкнуть стіл. Але після кількох хвилин радості настає нудьга, дитина не знає, що робити, безглуздо пересипає пісок, креслить лінії. Щоб уникнути цієї проблеми, дуже важливо на початку заняття застосовувати мотиваційні ігри та присвячувати їм не менше половини всього часу заняття. У міру ознайомлення дітей із мотиваційними іграми можна надавати дітям можливість самостійного вибору: «Яку вправу зараз зробимо? А зараз?» Такий підхід сприятиме «присвоєнню» дошкільником ідеї діяльності, коли дитина думає, що це вона виявив ініціативу. Педагогу в цьому випадку важливо, щоб діти виконували вправи і були включені у діяльність. Однак через деякий час ці вправи можуть набриднути дітям. Щоб урізноманітнити мотиваційні ігри та вправи, можна згодом вводити додаткові матеріали. Наприклад, «тарілочку» або «млинець» можна прикрашати гудзиками або скляними кульками «марблс», «ковбаску» ділити за допомогою лінійки, малювати двома руками одночасно не тільки пальцями, а й рахунковими паличками, одночасно двома руками прикрашати і т. п. Мотиваційні ігри та вправи з вимкненим столом займають дітей, готують їх до образотворчої

діяльності та вберігають від розчарування. Час, що безпосередньо відводиться на малювання (з включеним столом) повинен займати не більше 10-12 хвилин, тому що дошкільник починає втомлюватися. Педагог не повинен допускати, щоб дитина занудьгувала, інакше саме це враження від заняття вона і запам'ятає. Важливо дотримуватись схеми заняття, чітко розподіляючи час для кожного етапу, дотримуючись теми і не даючи дітям безцільно грати з піском.

Незважаючи на те, що, займаючись пісковою анімацією, дитина малює, продуктивною цю діяльність назвати досить складно. Це через відсутність самого «продукту» діяльності. Діти хочуть поділитись своїми успіхами, батьки хочуть побачити, чому навчилися діти. На допомогу приходять сучасні технічні засоби. Педагог може фотографувати роботи дітей та влаштовувати фотовиставки, надсилати фотографії батькам, показувати відеозаписи. Крім того, фотографування робіт педагогом може бути додатковим мотивуючим фактором. Знаючи, що фотографію його малюнка побачать батьки, дитина буде старатися, застосує необхідні прийоми та виконає малюнок відповідно до теми заняття.

Звичайно, це не всі складнощі, які виникають у педагога під час занять пісочною анімацією з дошкільниками. Проте основними, з нашого погляду, є труднощі не технічного, а педагогічного характеру. Створення необхідних умов для дитячої творчості, наявність обладнання та матеріалів не гарантують успішного заняття та хороших результатів. Володіння педагогом прийомами піскової анімації, наявність певної теми та дотримання поетапної схеми заняття сприятимуть зацікавленості дітей та напряду їхньої активності у бік творчості.

Література

1. Дитина. Методичні рекомендації до програми виховання і навчання дітей 2-7 років. Огнев'юк В.О. Видавництво: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 400 с.
2. Марієлла Зейц. Пишемо та малюємо на піску. Настільна пісочниця: [адаптований переклад з англ.] ІНТ, 2017. 94 с.
9. Чекстере О. Світлова пісочниця. Розвиток творчих здібностей та графомоторних навичок // Дитячий садок. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. 2014. С.14-17.